

PROGRAMA ACOMPÁÑOTE

CÁRITAS INTERPARROQUIAL DA CORUÑA

I. INTRODUCCIÓN

Na actualidade está moi presente o aumento da lonxevidade, ben pola diminución da natalidade e da mortalidade, o incremento da esperanza de vida, e as progresivas migracións internacionais. En España, un dos países da UE con maior número de persoas referentes a este grupo de poboación, prevese que o maior crecemento poboacional se concentre no colectivo de persoas maiores, aquelas que se concentran nas idades avanzadas. Esta realidade supón un aumento do colectivo centenario, así como da taxa de dependencia.

A comunidade autónoma de Galicia sitúase como unha das máis envellecidas do territorio Español. Fronte a esta situación expóñense os fogares onde só viven unha ou dúas persoas, máis incidentes en casos dunha soa. Esta realidade vai en aumento, sobre todo nas provincias da Coruña e Pontevedra.

II. XUSTIFICACIÓN

A vellez implica adaptación fronte a cambios vitais, como poden ser o falecemento do compañeiro ou compañeira de vida ou o abandono do fogar por parte dos proxenitores: pasar de vivir acompañados a vivir sós. Esta circunstancia xera sentimento de soidade. Combatela e acondicionarse aos devanditos cambios depende dos recursos persoais, familiares e sociais, e débese coñecer e atender ás consecuencias resultantes no desenvolvemento da sociedade, xa que actuar contra ela marca a diferenza na incidencia do futuro da poboación a calquera idade, aínda que en maior medida ás persoas maiores.

O sentimento de soidade mingua a calidade de vida e aumenta os problemas de saúde, e en relación con este colectivo poboacional xera considerables dependencias de tipo social, funcional e/ou cognitivo, co que presenta así dificultades para a vida cotiá. Hai persoas dotadas dun acompañamento

continuado pero cada vez existen máis persoas con escasa ou ausencia de rede familiar, de amizade ou mesmo veciñal. Morrer soas.

A realidade en continuo crecemento das persoas maiores que viven soas, con dependencia, ha de ser considerada pola sociedade, as familias e os equipos de saúde.

III. O PROGRAMA ACOMPÁÑOTE

No ano 2018 detéctase e identifícase a necesidade de dar resposta a aquelas persoas maiores que viven soas e se atopan en risco de exclusión social, que queren seguir no seu domicilio e nas mellores condicións, reforzando así a autonomía que é minguada por motivo da idade, de modo que poida evitarse unha institucionalización ou abandono da contorna da persoa en cuestión. O aumento deste colectivo, así como de unidades familiares con problemas asociados a esta etapa da vida: dependencia, soidade, pobreza... xeran a necesidade de intervención ante a devandita problemática. Desta forma defínese e deséñase o programa AcompáñoTE, integrado no Programa de Maiores de Cáritas.

AcompáñoTE supera a fase piloto entre finais de 2018 e principios de 2019, momento no que se aumenta o alcance do programa mediante a súa presentación nas parroquias da Coruña e Arteixo, entidades solidarias enraizadas no ámbito do social e que lles permite coñecer e ser coñecidas, ademais de establecerse como intermediarias para coa poboación obxectivo.

O programa AcompáñoTE trátase dunha entidade privada de acción social impulsada pola confederación oficial de entidades de acción caritativa e social da Igrexa católica, a cal promove o desenvolvemento integral das persoas e pobos, sobre todo do colectivo en risco de exclusión social; foi promovida por Cáritas Interparroquial da Coruña e é financiado pola Xunta e o Concello. Actualmente atópase situado na antiga Residencia Meu Lar da Coruña, localización temporal ata a apertura das vivendas sociais na Rúa *Belén, n.º 19, baixo*, onde se efectuará o traslado da oficina a finais do 2021.

O programa pretende darlles resposta a aquelas persoas maiores sen ou con escasa rede de apoio que viven soas e desexan permanecer da mesma forma, co obxectivo de mellorar a calidade de vida deste colectivo ademais daquelas con menos recursos económicos e sociais e favorecer que a persoa permaneza na súa contorna o maior tempo posible a través de realizar un acompañamento persoal e unha orientación/asesoramento para resolver as súas necesidades. Dedicámonos á detección destas no colectivo de persoas maiores e/ou con algún tipo de dependencia, que polas súas circunstancias sociais non poden levar a cabo por si mesmos algunhas das actividades e xestións. Prestámoslles apoio e acompañamento. Existen casos excepcionais

de acceso por parte de usuarios e usuarias máis novas, que se saen do perfil de persoa maior, pero sempre baixo unha previa valoración técnica.

Acompáñote está presidido por un equipo técnico que define e administra a perseveranza do servizo:

- Unha terapeuta ocupacional (vogal e coordinadora do programa).
- Unha educadora social.
- Unha psicóloga.
- Dúas traballadoras sociais.
- Dous auxiliares.

Cabe destacar a coordinación con profesionais de traballo social do Sergas e do concello en vinculación por cada usuario/a do programa.

IV. ALCANCE DO PROGRAMA

Acompáñote leva á práctica a premisa de que “toda avaliación é intervención e toda intervención permite avaliar”. Buscando de tal forma darlles resposta ás necesidades do colectivo á fronte dunha desmellora física e mental ou da súa autonomía sen que se de lugar a unha desvinculación da súa zona ou ambiente de confort, o programa presenta unha serie de obxectivos específicos:

- Identificar a persoas maiores susceptibles de beneficiarse do programa.
- Detectar e valorar situacións que poidan afectar o seu normal desenvolvemento, autocoidado, e saúde, elaborando un plan de traballo nas distintas esferas.
- Orientar e acompañar tanto á familia (se a tivese) como ao propio interesado na xestión daquelas recursos adecuados ás súas necesidades.
- Implicar os puntos de vista máis frecuentes do usuario na súa vixilancia e seguimento.
- Promover a creación de redes de entidades implicadas coa persoa usuaria.
- Formar a un equipo de voluntarios para o desenvolvemento do proxecto.

Doutra banda, para o progreso e crecemento favorable do programa, establécense unhas liñas de actuación:

- **Voluntariado**
- A natureza do noso programa e o colectivo ao que nos dedicamos require de proximidade, dunha interacción cara a cara e iso é o que demandan os usuarios. En AcompáñoTE traballamos cun colectivo de adultos maiores e persoas con discapacidade e/ou dependencia e unha dos labores que realizamos con frecuencia é o acompañamento a citas médicas e xestións que deba realizar o usuario/a e para as cales non dispoña de suficiente autonomía. Este tipo de intervención é imposible de realizar por outra vía que non sexa a presencial. A participación activa e directa das persoas voluntarias para cos participantes desempéñase na realización de funcións como o acompañamento físico, sistema de carteo ou chamadas telefónica. Isto fai posible a realización dun seguimento, conduta activa e sensación de non estar só ou soa, brindar un apoio emocional e fomentar a conversación e escoita activa.
- **Rede de antenas**
- Unha das liñas de actuación para a presenza activa na vida comunitaria é a rede de antenas. A súa posibilidade versa na ampliación da rede para a completa inclusión dos barrios da cidade e o fortalecemento da rede existente, así como a vinculación ao proxecto de asociacións de veciños por ser coñecedoras do barrio e os seus axentes para a detección de casos, a súa intermediación e encontro.
- **Difusión e presenza dos medios de comunicación.**

V. PROTOCOLO DE INTERVENCIÓN

A atención de necesidades non cubertas polos recursos do sistema de servizos sociais que en gran medida se dirixen a persoas que por razóns vinculadas á súa situación de soidade e falta de apoio social quedan fóra dos circuitos oficiais de recursos de apoio, pois aínda que acoden aos devanditos organismos resúltalles complicado seguir soas os procesos de solicitude de axudas. Isto quere dicir que unha porcentaxe elevada das persoas beneficiarias do programa AcompáñoTE procede de derivacións levadas a cabo polos propios equipos de traballo social tanto municipais como do Sergas co obxectivo de que lles proporcionemos apoio para as devanditas xestións ou mesmo paliar o sentimentos de soidade e cubrir esas situacións onde non teñen rede de apoio para acudir a citas médicas, entre outras.